

Aanpassingen Concept Erfgoedvisie 16 mei 2023- Tabel 'was – wordt'

Deze tabel geeft een overzicht van de aanpassingen die zijn gedaan in het concept van de Erfgoedvisie Hollands Kroon na het participatietraject. In het participatieverslag is een korte toelichting gegeven waarom er een aanpassing is gemaakt. Er zijn ook reacties opgehaald tijdens het participatietraject die niet hebben gezorgd voor een aanpassing, ook daar is een korte toelichting op gegeven. Wanneer er alleen staat 'niet van toepassing' dan is er geen tekst aangepast maar enkel toegevoegd.

Aanpassing	Pagina	Was	Wordt
1	4	Denk bijvoorbeeld aan de Westfrieze Omringdijk, de Wierdijk, stolpenstructuren, eendenkooien maar ook zichtlijnen en bebouwingslinten.	Denk bijvoorbeeld aan de Westfrieze Omringdijk, de Wierdijk, stolpenstructuren, eendenkooien en molens maar ook zichtlijnen en bebouwingslinten.
2	6	Niet van toepassing	De kwaliteiten worden verankerd in de Omgevingsvisie.
3	6	Tot de 8e eeuw was dit een hoge bult in een veengebied.	De hoge bult in het drassige veengebied werd al vroeg bewoond. In de 9 ^e eeuw was Wieringen vermoedelijk een belangrijke handelsplek. Er zijn veel munten gevonden rond deze periode, ook uit Arabische gebieden. In 1996 is een Vikingschat gevonden. Dat bewijst dat ook de Vikingen op Wieringen zijn geweest.
4	6	Niet van toepassing	Op de hogere gedeelten van Wieringen kwam onderaan de hogere delen het grondwater naar de oppervlakte (kwel). Daardoor ontstonden kronkelige Walsloten. Ten behoeve van de afwatering ging men greppels graven vanaf de hogere gedeelten naar de Walsloten, dit zijn Sjanen. Door drainage werden de Sjanen overbodig en verdwenen veel karakteristieke watergangen uit het landschap.
5	6	Tuinwallen, kronkelige wegen en haagbeplanting zijn kenmerkend op de hogere gedeelten.	Tuinwallen, kronkelige wegen, haagbeplanting, Sjanen en Walsloten zijn kenmerkend op de hogere gedeelten.
6	6	Omringd door water waren er altijd veel watervogels op en rond het eiland te vinden. Om wilde eenden te vangen zijn er meerdere eendenkooien gebouwd. De eieren hiervan werden gebruikt voor de beschuitindustrie. De meeste kooien zijn verdwenen. Op Wieringen zijn nog twee kooien in gebruik en is het Kooibos voor ieder te bezoeken als wandelgebied.	Omringd door water waren er altijd veel watervogels op en rond het eiland te vinden. Om wilde eenden te vangen zijn er meerdere eendenkooien gebouwd. Rondom de Waterweg op de Haukes waren meerdere pluimveebedrijven gevestigd, waarvan nog een aantal eendenschuren bewaard zijn gebleven. De eieren werden gebruikt voor de beschuitindustrie. De meeste kooien zijn verdwenen. Op Wieringen zijn nog twee kooien in gebruik en is het Kooibos voor ieder te bezoeken als wandelgebied.

7	7	Niet van toepassing	De Afsluitdijk en de Stelling van Den Oever als waterstaatkundig project met wereldwijde bekendheid.
8	8	In de vroege middeleeuwen (ongeveer 500 – 1000) werden verhogingen in het landschap gemaakt om veilig op te wonen. Dit noemen we een terp. In Haringhuizen en Barsingerhorn zijn drie van deze woonheuvels beschermd als archeologisch rijksmonument.	<p>Naast de natuurlijke hogere delen in het landschap werden er vanaf de vroege middeleeuwen (ongeveer 500 – 1000) ook door de mens verhogingen gemaakt in het landschap om veilig op te wonen; een terp. In Haringhuizen en Barsingerhorn zijn drie van deze woonheuvels beschermd als archeologisch rijksmonument. Men ging een geclusterde groep boerderijen en/of huizen bij elkaar een naam geven waardoor buurtschappen ontstonden zoals Terdiek, De Weel en Wateringskant.</p> <p>Ondertussen groeiden de lintdorpen Winkel, Nieuwe Niedorp, 't Veld, Zijdewind, Haringhuizen, Lutjewinkel en Barsingerhorn. De bebouwingsdichtheid is per dorpslint verschillend. Een overeenkomst is dat er aan elk lint stolpboerderijen zijn gebouwd. Een voorsloot is een karakteristiek element in een lintdorp en diende voor het transport over water. Zoals de Mient in Barsingerhorn en ook in Nieuwe Niedorp is de voorsloot bewaard gebleven. In Winkel is de dorpse voorsloot verloren gegaan.</p> <p>Vanaf de lintbebouwing werd gestart met het ontginnen van het omliggende gebieden. Om de lintdorpen met elkaar te verbinden werden wegen haaks op het lint aangelegd. In Nieuwe Niedorp zijn deze nog goed te herkennen: de Westeweg en de Oosterweg.</p> <p>Door de ruilverkaveling is het karakteristieke grillige verkavelingspatroon grotendeels verdwenen en zijn er strakke perceelsgrenzen voor in de plaats gekomen.</p>
9	12	De Waard- en Groetpolder werden beide in 1847 drooggelegd en aangedijkt aan de Wieringerwaard en de Westfriesse Omringdijk bij Kolhorn.	In 1843 werd het octrooi afgegeven aan de 'Maatschappij tot Inpoldering en bebouwing van der Waard- en Groetgronden in Noord-Holland'. Hierna werd gestart met de aandijking van de Waardpolder aan de Wieringerwaardpolder. De Groetpolder werd aangedijkt aan de Westfriesse Omringdijk bij Kolhorn. Door de drooglegging van deze polders lag Kolhorn niet meer aan de Zuiderzee.

			<p>De vorm van de Waard- en Groetpolder is bepaald aan de hand van bestaande lijnen in het landschap en het reliëf van de zeebodem. Door de drooglegging van de Wieringerwaardpolder in 1611, waren de omliggende gronden door slib hoger komen te liggen. Dit maakte het gebied zeer geschikt om in te polderen. Op ongeveer 2 km van de zeedijk van Wieringerwaard lag een zand- en schelpenbank. Op deze ophoping in de zeebodem werd de dijk aangelegd die de Waard- en Groetpolder afscheidde van de Zuiderzee.</p> <p>In het aangeslibde land waren door stroming geulen ontstaan zoals op de plaats van het Kolhonerdiep. Dit werd daarom niet ingepolderd en moest dienen als toegang van de Zuiderzee naar de haven van Kolhorn.</p>
10	13	Voor de bemaling werden molens gebruikt. In de Waardpolder zijn nog resten van een molen aanwezig in de grond.	Voor de bemaling werden molens gebruikt. In de Waardpolder zijn nog altijd de resten van de poldermolen aanwezig in de grond. Hoewel de polders al in 1844 voor het eerst droogvielen waren de dijken pas in 1877 hoog genoeg om weerstand te bieden tegen de zeestormen. Er was onvoldoende geld om meteen goede dijken aan te leggen.
11	14	In 1927 werd door een grote behoefte aan landbouwgrond gestart met de drooglegging van de Wieringermeer. Gemaal Lely zorgde samen met gemaal Leemans voor de bemaling. Bij het maken van het ontwerp werd er rekening gehouden met de landschappelijke waarden.	In 1927 werd door een grote behoefte aan landbouwgrond gestart met de drooglegging van de Wieringermeer. Gemaal Lely zorgde samen met gemaal Leemans voor de bemaling. Het verkavelingsplan was hoofdzakelijk gericht op agrarisch gebruik van de gronden.
12	14	Niet van toepassing	Een bijzondere groep binnen deze pioniers was de Stichting Joodse Arbeid die de Oostwaardhoeve mocht pachten. Joodse jongeren kwamen naar het 'Joods Werkdorp' om een praktijkopleiding te volgen voor bijvoorbeeld metselaar, timmerman of landbouwer. In de Tweede Wereldoorlog is het kamp ontruimd door de Duitse bezetter.
13	14	Het nieuwe land werd vanaf 1934 in gebruik genomen. De Wieringermeerdirectie was verantwoordelijk voor de uitgifte van grond en bepaalde de kavelgroottes. De standaard kavels waren 20 hectare maar werden groter vanwege de schaalvergroting in de landbouw. Voor het eerst had de overheid zo een grote rol bij het ontstaan 14en de inrichting van een nieuwe polder. Vanuit heel	De rijksoverheid was, met de Wieringermeerdirectie als uitvoerend orgaan, verantwoordelijk voor de ontginning en de inrichting van de Wieringermeerpolder maar ook voor de maatschappelijke opbouw. In het verkavelingsplan voor de Wieringermeer werd een standaard kavelgrootte vastgesteld van 20 hectare. Hiermee konden weidebedrijven van 20 tot 20 hectare ha en akkerbouwbedrijven van 40 tot 60 hectare worden gesticht. Na de ontginning en het in cultuur brengen van de gronden werden vanaf

		Nederland kwamen er pachters naar de Wieringermeer. Er werd een nieuw type boerderij ontworpen dat in verschijningsvorm aansloot bij diverse historische boerderijen. Door de modernisering werden meerdere standaardtype boerderijen ontworpen. Vanaf 1935 werd de woning niet langer onder één dak met het bedrijfsgebouw gebracht.	<p>1934 de eerste kavels met boerderijen uitgegeven aan pachters die afkomstig waren uit verschillende delen van Nederland. Voor het eerst had de overheid zo een grote rol bij het ontstaan en de inrichting van een nieuwe polder.</p> <p>De boerderijen werden ontworpen door de Bouwkundige-afdeling van de Wieringermeerdirectie. Het ontwerp van de nieuwe boerderijen werd een van eigenschappen van de Friese, de Saksische, de Noordhollandse typen en de boerderijen op de Zuidhollandse eilanden. Dit type paste in de keten van boerderijtypen langs de kust van Zeeland tot Denemarken.</p> <p>Om de voordelen van seriebouw ten volle te benutten en de bouwkosten te drukken werden vanaf 1936 vijf standaardtypen boerderijen ontwikkeld. Met deze vijf typen kon men een bedrijfsgebouw ontwerpen wat juist overeenkwam met de bodemgeschiktheid (gras en/of akkerbouwland) en het uitgifteplan (kavelgrootte).</p>
14	14	Oorspronkelijk was Middenmeer bedoeld als het centrale hoofddorp met hieromheen een cirkel van dorpen. Er zijn echter maar drie kransdorpen gerealiseerd.	Oorspronkelijk was Middenmeer bedoeld als het handelscentrum met hieromheen een cirkel van dorpen. Er zijn echter maar drie kransdorpen gerealiseerd. Wieringerwerf zou dienen als het bestuurscentrum.
15	15	Niet van toepassing	Op de plek waar de dijk ter ontflopping is gebracht zijn twee wielen ontstaan.
16	15	Niet van toepassing	Opvallend is de enige bebouwing op de dijk: de twee dijkmagazijnen. Deze karakteristiek gebouwen zijn uniek en een tastbare herinnering aan het beschermen en onderhouden van de dijk.
17	15	Niet van toepassing	Na de Tweede Wereldoorlog werd de landbouw gemoderniseerd. Akkerbouwer Sicco Mansholt uit Middenmeer werd minister van Landbouw en Voedselvoorziening en zijn beleid zorgde voor schaalvergroting, intensieve landbouw en productiestijging. In de Wieringermeer had dit grote gevolgen voor de agrarische sector.
18	17	De cultuurhistorische waardenkaart kan worden verankerd in het omgevingsplan.	Niet van toepassing, zin verwijderd.

19	19	Gezamenlijk vormt dit het erfgoedregister met 189 beschermde monumenten.	Een actueel overzicht van het erfgoedregister staat op de gemeentelijke website. Een aantal monumentale gebouwen behoren tot het gemeentelijk vastgoed.
20	19	Niet van toepassing	Daarnaast is Hollands Kroon de vaste ligplaats voor vijf schepen die als Varend Monument geregistreerd zijn in het Register Varend Erfgoed Nederland .
21	19	Elk monument heeft een functie en het gebruik in de praktijk sluit hierop aan. Door de eeuwen heen veranderen de eisen en wensen die men stelt aan een gebouw. Daarom is een monument altijd onderhevig aan veranderingen. Hierbij moet er rekening worden gehouden met de monumentale waarden. Alleen reguliere onderhoudswerkzaamheden kan men zonder een vergunning uitvoeren. Voor de meeste veranderingen is wel een vergunning nodig. Eigenaren doen zelf een vergunningscheck.	Elk monument heeft een functie en het gebruik in de praktijk sluit hierop aan. Door de eeuwen heen veranderen de eisen en wensen die men stelt aan een gebouw. Daarom is een monument altijd onderhevig aan veranderingen. Ook onderhoud- en restauratiewerkzaamheden zijn nodig zodat een monument in goede conditie blijft. Zonder de goede zorgen en het enthousiasme van de eigenaren kunnen monumenten niet blijven bestaan. Om ervoor te zorgen dat elke eigenaar bij deze werkzaamheden rekening houdt met de monumentale waarden is een vergunning benodigd. Alleen reguliere onderhoudswerkzaamheden kan men zonder een vergunning uitvoeren. Eigenaren doen zelf een vergunningscheck. Als er onduidelijkheden zijn kan een eigenaar altijd contact opnemen met de gemeente.
22	20	Niet van toepassing	Uitwerking > Om ervoor te zorgen dat eigenaren een eenvoudige ingang hebben bij de gemeente maken we een speciaal mailadres voor alle erfgoed gerelateerde vragen in Hollands Kroon.
23	20	Uitwerking > De verduurzaming bij een monument vraagt om meer maatwerk. Een energiescan geeft inzicht hoe een eigenaar dit het beste kan aanpakken. De gratis standaard energiescan die de gemeente aanbiedt aan huiseigenaren is niet geschikt voor monumenten. Toch is het mogelijk om een monumentenscan gratis uit te voeren. Via het Restauratiefonds wordt de helft van een monumentenscan vergoed en Hollands Kroon vergoedt de rest.	Uitwerking > De verduurzaming bij een monument vraagt om meer maatwerk. Een energiescan geeft inzicht hoe een eigenaar dit het beste kan aanpakken. De gratis standaard energiescan die de gemeente aanbiedt aan huiseigenaren is niet geschikt voor monumenten. Toch is het mogelijk om een monumentenscan gratis uit te voeren. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de gemeente.
24	20	Niet van toepassing	De RCE heeft een brochure gemaakt met als doel om te bevorderen dat er met aandacht voor erfgoedwaarden bij zoveel mogelijk gebouwen in historische stads- en dorpsgezichten zonnepanelen kunnen worden gelegd.

25	21	Uitwerking > We onderzoeken of er behoefte is aan het opbouwen van een lokaal of regionaal monumentennetwerk.	Uitwerking > We onderzoeken of er behoefte is aan het opbouwen van een lokaal of regionaal monumentennetwerk. Uiteraard kunnen eigenaren van andere historische gebouwen zoals stolpboerderijen bij aansluiten.
26	21	Niet van toepassing	Uitwerking > Gevels in historische dorpskernen zijn van grote impact op het aanzicht en de uitstraling van een dorp. We onderzoeken op welke wijze we kunnen stimuleren om de karakteristieke elementen van een gevel te behouden of terug te brengen.
27	21	Niet van toepassing	Uitwerking > Op locaties waar historische bebouwing een bijzonder ensemble vormt, willen we de samenhang benadrukken of herstellen.
28	23	Uitwerking > We denken graag in een vroeg stadium mee voor een nieuwe toekomstbestendige functie van de stolp. Als het nodig is dan schakelen we een onafhankelijke expert in voor een gespecialiseerd stolpenadvies. Zo ondersteunen we de stolpeigenaar in een complex traject. De kosten van dit externe advies komen voor rekening van de gemeente. Een financiële drempel voor de stolpeigenaar om goed na te denken over de nieuwe invulling met behoud van de cultuurhistorische waarden, wordt weggenomen.	Uitwerking > We denken graag in een vroeg stadium mee voor een nieuwe toekomstbestendige functie van de stolp. Maar ook bij een aanvullende functie zoals een theetuin of Bed & Breakfast denken we mee in mogelijkheden. Als het nodig is dan schakelen we een onafhankelijke expert in voor een gespecialiseerd stolpenadvies. Zo ondersteunen we de stolpeigenaar in een complex traject. De kosten van dit externe advies komen voor rekening van de gemeente. Een financiële drempel voor de stolpeigenaar om goed na te denken over de nieuwe invulling met behoud van de cultuurhistorische waarden, wordt weggenomen.
29	23	Bij de inrichting van de Wieringermeer werd een standaardtype boerderij ontwikkeld die aansloot op de verschijningsvorm en typologie van diverse Nederlandse boerderijen. Door de standaardisering was het mogelijk om te werken met geprefabriceerde constructieonderdelen.	Bij de inrichting van de Wieringermeer werd een standaardtype boerderij ontwikkeld die aansloot op de verschijningsvorm en typologie van diverse Nederlandse boerderijen. Het type boerderij werd afgestemd op de kavelgrootte en grondsoort. Door de standaardisering was het mogelijk om te werken met geprefabriceerde constructieonderdelen.
30	24	Niet van toepassing	Kader > De twee dijkmagazijnen op de IJsselmeerdijk zijn hun functie verloren en daarom heeft het HHNK een prijsvraag uitgeschreven om een geschikte herbestemming te vinden. We zien dit als een goede ontwikkeling waarbij het verhaal van deze dijkmagazijnen in de toekomst blijvend wordt uitgedragen.
31	25	Zij hebben ook aandacht voor het overbrengen van immaterieel erfgoed zoals gebruiken, tradities en gewoonten.	Zij hebben ook aandacht voor het overbrengen van immaterieel erfgoed zoals gebruiken, dialect, tradities en gewoonten.

32	25	Niet van toepassing	Kader > We moedigen de samenwerking tussen erfgoedorganisaties en organisaties van andere disciplines aan om met gebruik van erfgoed ook de kunst-, cultuur- en toerismesector te versterken.
33	25	Uitwerking > We dragen zorg voor de totstandkoming van de 'Canon van Hollands Kroon'.	Uitwerking > We dragen zorg voor de totstandkoming van de 'Canon van Hollands Kroon'. De digitale versie van de canon wordt voor iedereen toegankelijk. Daarnaast komt er een oplage van een gedrukte versie als verzamelexemplaar.
34	25	Niet van toepassing	De Canon van Hollands Kroon geeft een feitelijk overzicht van de geschiedenis van Hollands Kroon. Maar deze geschiedenis komt pas echt tot leven door de persoonlijke verhalen en ervaringen van mensen. De video's uit het project 'Oorlogsmonumenten vertellen' zijn daar een goed voorbeeld van waarbij de verhalen van nabestaanden en ooggetuigen zijn vastgelegd. Uitwerking > We willen lokale levensverhalen bewaren om te voorkomen dat deze verhalen en kennis wordt vergeten. Bij de techniek van mondelinge geschiedenis staan de ervaringen en herinneringen van mensen centraal. We gaan zoeken naar manieren om hier uitvoering aan te geven en betrekken hierbij de erfgoedorganisaties. Of we zoeken naar manieren om bestaande initiatieven te ondersteunen.
35	25	Niet van toepassing	<i>De tekst onder het thema 'Cultuurhistorie' over de leesbaarheid van het landschap, is hier toegevoegd. Het gaat om de volgende tekst:</i> Als men geen getraind oog heeft om het landschap te lezen kan het lastig zijn om de verschillen in landschapstypen te herkennen of de cultuurhistorische waarden te duiden. Een informatiebord, kijkvenster, route of een podcast kan helpen om het verhaal van het zichtbare en onzichtbare landschap te vertellen. Uitwerking > We willen het verhaal van het landschap en de cultuurhistorie vertellen aan onze inwoners en toeristen. Dit draagt bij aan draagvlak om de landschapsstructuren te behouden en zorgt voor kennis over de omgeving. We gaan onderzoeken welke plaatsen hiervoor geschikt zijn om de zichtbaarheid van en aandacht voor het landschap te vergroten.

36	26	Niet van toepassing	<i>De tekst onder de kop 'Open Monumentendag' en 'Zichtbaarheid' is naar dit thema verplaatst vanuit het thema 'Gebouwd erfgoed'. De kop 'Zichtbaarheid' is aangepast naar 'Herkenbaar schildje of bord'.</i>
37	26	Niet van toepassing	Uitwerking > We gaan erfgoedroutes maken om verschillende historische locaties met elkaar te verbinden zodat iedereen gemakkelijk op ontdekking kan in Hollands Kroon. Hierbij worden erfgoedorganisaties actief betrokken.
38	26	Kader > Het is belangrijk dat kinderen kennis opdoen van de lokale geschiedenis. Elk gebied in Hollands Kroon heeft een eigen karakter en daardoor een kenmerkende geschiedenis.	Kader > Het is belangrijk dat kinderen en jongeren kennis opdoen van de lokale geschiedenis. Elk gebied in Hollands Kroon heeft een eigen karakter en daardoor een kenmerkende geschiedenis. We hebben een verbindende rol tussen het onderwijs en de erfgoedorganisaties.
39	26	Uitwerking > We hebben een verbindende rol tussen het onderwijs en de erfgoedorganisaties. Het aanbod van lesprogramma's staat op onze website . Gegevens van gastsprekers en musea om te bezoeken met de klas worden jaarlijks geactualiseerd.	Uitwerking > Het aanbod van lesprogramma's dat de gemeente ondersteund en/of aanbied staat op onze website . We kunnen dit aanbod uitbreiden met initiatieven die passen binnen de doelstelling van erfgoededucatie, zoals bijvoorbeeld een lespakket gericht op archeologie.